

26. fejezet

Edom

Az Edomiták atyja Ézsau volt, aki megvetette az Istentől kapott elsőszülöttségi jogát - kiváltságát, amikor egy tál lencséért eladta azt fiatalabbik testvérének Jákóbnak. „*Monda Ézsau Jákóbnak: Engedd, hogy ehessen a veres ételből, mert fáradt vagyok. Ezért nevezék nevét Edomnak.*” 1 Móz. 25,30 Ézsaut a Biblia csak ilyen jelzőkkel illeti „*parázna*” vagy „*istentelen*” aki „*nem találta meg a megbánás helyét*” Zsid. 12, 16-17. Ezek a jelzők elárulják nekünk, hogy Ézsau mennyire romlott erkölcsi életet élt. Ezért Isten kijelentette róla Jákób ellenében „*Jákóbot szerettem Ézsaut pedig gyűlöltem*” Mal. 1,2-3 (MBT ford.) Ézsau több feleséget vett magának a Hettiták, Hivviták és az Izmaeleiták közül (1 Móz. 36,2-4). Ézsau leszármazottai az Edomiták a Szeir hegyéről kiirtották a Horeusokat (barlanglakók).¹ A Bibliában Szeir hegye jelenti majd Ézsaut és annak leszármazottait. A két név jelentése is megegyezik. SZÉIR (szőrös, durva, nyers; bolyhos, bozontos; sűrű erdejű).² ÉZSAU (a szőrös, bozontos; nyers, durva).³ „Az Edóm név az 'ádóm melléknévből származik, jelentése: vörös. Ugyanebből származik az 'adámá = termőföld szó is. Eszerint Edóm a vörös színű talajáról kapta nevét. Az országot költői módon legmagasabb hegyéről Széirnek is szokták nevezni. A szécir szó jelentése: szőrös, hajás, erdővel borított.”⁴ „Edóm területe a Holt-tengertől D-re található, az Arába-mélyedés (vadi-el-caraba) K-i oldalán az Akabai tengeröböl. É-on a Holt-tenger, K-en az arab puszták, D-en Midián, NY-on pedig a júdai puszták határos vele. Az ország területe Kr. e. 598, az első babiloni deportáció után jelentősen megnövekedett, mert az edómiak behatoltak az Arába-mélyedéstől NY-ra található júdai területre is. A babiloni fogság után, a perzsa uralom idején ez a terület, az ún. Negeb, az Arábia nevet kapta (Neh 2,19; 4,1).^{*1} Az Arábia nevű (edómi) perzsa provincia székhelye Lákisban volt. A Kr. e. 4. szd. végén pedig, amikor a wadi-el-araba K-i részén nabateusok telepedtek le, Edóm területe a wadi-el-araba NY-i része maradt, és Idumeának nevezték. Az ország legfontosabb hegye az 1800 m magas Széir-hegy. Általában kopár, terméketlen, hegyes-völgyes és sziklás az ország területe. Találhatóan állapítja meg 1Móz 27,39.40, hogy a föld »nem zsíros«, nem termékeny (MBT, Kat ford.), jobbára csak vadászatra alkalmas. Azonban, ha mezőgazdasági szempontból csekély is az ország földjének értéke, mégis nagyon fontos volt, hogy ásványi kincsek, réz- és vasbányák találhatók itt, pl. Púnónban. A bányák közelében kohók is voltak. Ezeket az ásatások folyamán feltárták. Másrészt az Akabai-öböl É-i részén kikötővárosok is voltak, pl. Ecjón-Geber és Elát (2 Krón. 8,17). A tengeri hajózás kereskedelmi szempontból igen fontos volt; ezt Salamon és utódai jól tudták.”⁵ „Edóm országa gyéren lakott terület volt; őslakói a hóriak (hurriták) voltak (1Móz 14,6; 36,30; 5Móz 2,12.22). Ezeket az edómiak részben harcban győzték le, részben együttélés folyamán beolvasztották. Egyes arab törzsek is csatlakoztak hozzájuk.”⁶ Az Edomiták fontosabb városai Bocra, Témán, Dédán, Szela, Máón, Sóbah. „Egyiptomi feljegyzések is maradtak ránk, amelyek említést tesznek az edómiakról. II. Széth fáraó idejében, Kr. e. 1205-ben már arról ad hírt egy egyiptomi hivatalnok, hogy a Nílus deltavidékének K-i részén Atuma-Edóm pásztorai engedélyt kaptak nyájaik legeltetésére, »hogy életben maradjanak«. Bizonyára őket is szárazság és éhínség kényszerítette arra, hogy ideiglenesen Egyiptom területére menjenek.”⁷ Edom területe dél felé nem csak az Aqabai – öböl északi részéig Esiongaberig terjedt, hanem Jer. 49,8 és Ezék. 25,13-14 szerint dél felé egészen Dédánig ért. Az Edomiták kereskedelemmel is foglalkoztak a Biblia említi őket a

^{*1} A Szentírás már Uzziás király idejében beszámol a Gúr-Baálban és Meunimban lakó Arábiabeliekről (2 Krón. 26,7). Gúr – Baált Beérsebától délre lokalizálják (Lásd B.n.f. Gúr - Baál). A Maonitákról (Meuním) már említést tesz Bír. 10,11-12; 1 Krón. 4,41; Ezsd. 2,50; Nehem. 7,52.

Tírusszal folytatott kereskedelemben. *„Dedán fiai a te kalmáraid, sok sziget kereskedése van hatalmad alatt, elefántcsont-szarukat és ébenfát hoztak néked adóba.”* Ezék. 27,15 (Lásd még Ésa. 21,13; Ezék. 27,20; 38,15) Edómnak nevezetes bölcsei is voltak. Itt élt a kegyes Jób is, az Uz földjén (Jób. 1,1; Siral. 4,21). De itt élt a Témáni Elifáz is, (Jób. 2,11) aki Jób legfőbb vádlója volt, és akit, akiket (társait) Jób csak *„hazugság mestereinek”* Jób. 13,4 nevezett. Az Edomiták bölcsességüket sokszor Elifázhoz hasonlóan gyakorolták, ezért is vonták magukra az Úr haragját, de Isten büntető ítéletei elől nem térhettek ki. Elifáznak volt ismerete Istenről, de az irgalmasságban szűkölködött és összekeverte az igazat a hamissal. *„Ezt mondja a Seregek Ura Edom felől. Nincs bölcsesség többé Témánban? elveszett-é a tanács az értelmesektől? hiába valóvá lett-é az ő bölcsességök?”* Jer. 49,7 *„Azon a napon, ezt mondja az Úr, nem veszem-é ki a bölcseket Edomból, és az értelmet az Ézsau hegyéről?!”* Abd. 1,8 Az Edomiták noha Izraellel testvérnépek voltak még sem akarták megengedni az Izraelitáknak, hogy átvonuljanak rajtuk, amikor Egyiptomból kijöttek. *„Az pedig monda: Nem megy át. És kiméne ő ellene Edom sok néppel és nagy erővel....Mivel nem akarja Edom megengedni Izráelnek, hogy általmenjen az ő országán: azért eltérel Izráel ő tőle.”* 4 Móz. 20,17-21 De Isten sem engedte meg az Izraelitáknak, hogy kiirtsák őket, mert rokon nép volt. *„Ne utáld az Edomitát; mert atyádfia az”* 5 Móz. 23,7 *„Parancsolj azért a népnek, mondván: Mikor általmentek a ti atyátokfiainak, az Ézsau. fiainak határán, a kik Szeirben lakoznak: jóllehet félnek tőletek, mindazáltal igen vigyázzatok! Ne ingereljétek őket, mert nem adok az ő földjükből néktek egy talpalatnyit sem; mert Ézsauinak adtam a Szeir hegyét örökségül.”* 5 Móz. 2,4-5 Az Edomiták annyira gonoszak voltak, hogy Isten kijelentette róluk *„felettébb utálatos vagy”* Abd. 1,2 *„Szíved kevélysége csalt meg téged, ki szikla-hasadékokban lakozol, kinek lakóhelye magasan van, a ki mondja az ő szívében: Ki vonhatna le engem a síkra?!”* Abd. 1,3 Az Edomiták gögőssége oda vezetett, hogy Malakiás próféta által az Úr kijelentette *„és elnevezik őket istentelenség határának és oly népnek, amelyre örökké haragszik az Úr.”* Mal. 1,4 Gonoszságukat az is jól mutatja, hogy csak a harmadik nemzedék tartozhatott a gyülekezethez Isten irgalmából. *„Ne utáld az Edomitát; mert atyádfia az... Az olyan fiak, a kik harmadízen születnek nekik, bemehetnek az Úrnak községébe.”* 5 Móz. 23,7-8 „Már a bírák korában elkezdődött az edómiak beszivárgása az Arába-mélyedés NY-i felére (Józs 15,1; Bír 1,36). Itt egyes júdai törzsek (pl. Lévi és Simeon) felmorzsolódása és megszűnése után gyéren lakott területet találtak. Tény, hogy az ott maradt törzsek vagy nagycsaládok kapcsolatba kerültek az edómiakkal. Így pl. Kenaz utódait, a kenizsieket 1Móz 36,11.15.42 edómiaknak mondja, Józs 14,6.14; 15,17 júdaiaknak; hasonlóképpen Zerah utódai 1Móz 36,13.33 szerint edómiak, 4Móz 26,13 szerint pedig júdaiak, Simeon törzséhez tartozók. Az edómi és a júdai törzsek ezen a területen sokáig békésen éltek együtt egymással. Közösen használták a beér-sebai kultuszhelyeket is. A kultuszközösséget fejezi ki a »testvér« szó is (5Móz 23,8-ban); eszerint az edómiak »testvérek« (vö. Ám 1,11). Ez a jó békesség azonban nem minden korszakban volt jellemző Izrael és Edóm kapcsolatában.”⁸ Isten felhasználta az Edomitákat fenyítőeszközként is, amikor Júda is vétkezett: *„Mert még az Edomiták is eljöttek vala, és a Júdabeliek közül sokat levágának, vagy rabságba hurczolának”* 2 Krón. 28,17 (Akház király idejében)

Rekonstruált Edomita szentély rituális edényekkel (Kr. e. késő 7. korai 6. század, cserépedény és kő)
(Jeruzsálem, Izrael Múzeum) (Fotók: SG)

A próféták által elítélt külföldi kultuszok kézzelfogható bizonyítékai az Arava-ban található Hazevában kerültek elő, ahol felfedezték a rituális tárgyakat tartalmazó gödröt - egy Edomita szentélyből. A tárgyakat - a szentélybe szállított ajándékokat - szándékosan összetörték, miután már nem használták őket és eltemették egy gödörbe. Ezek között voltak az emberi formájú edények, amelyek maguk is képviselték volna az imádókat. Ezek a tárgyak rávilágítanak az Edomiták és a Júdabeliek közötti éles vallási ellentétre, mivel a Júdabeliek kerültek az emberi képet.

Most nézzünk egy olyan Bibliai példát, ami jól tükrözi az egész Edomita nép jellemét, szerepét. Ez a példa Saul király főpásztorát mutatja be, az Edomita Doégot. DOÉG (félénk, aggódó, reszkető, aggodalmaskodó)⁹ volt az, aki nyereségvágyból elárulta Dávidot és megölte a papokat Nóbban, a papok városában. Amikor Dávid Saul elől elmenekült Akhimélek paphoz ment Nóbba a papi városba, de „*Vala pedig ott azon a napon Saul szolgálai közül egy ember, ott tartózkodva az Úr előtt, kit Doégnak hívtak, a ki Edomita volt, Saul pásztorainak számadója.*” 1 Sám. 21,7 Az üldözö Saul nagyon szerette volna már Dávidot a markában tartani, de nem tudta merre keresse őt. „*És meghallotta Saul, hogy előtűnt Dávid és azok az emberek, a kik vele valának; (Saul pedig Gibeában tartózkodék a hegyen a fa alatt és dárdája a kezében vala és szolgálai mindnyájan mellette állának). Monda azért Saul az ő szolgálainak, a kik mellette állottak: Halljátok meg Benjáminnak fiai! Isainak fia adni fog-é néktek mindnyájatoknak szántóföldeket és szőlőhegyeket, és mindnyájatokat ezredesekké és századosokká fog-é tenni, Hogy mindnyájan összeesküdtek ellenem? És senki sincs, a ki tudósítana engem, hogy fiam szövetséget kötött Isai fiával? És senki sincs közöttetek, a ki szánakoznék felettem, és megmondaná nékem, hogy fiam fellázította szolgálmat ellenem, hogy leselkedjék utánam, mint a hogy e mai napon megtetszik? Akkor felele az Edomita Doég, a ki Saul szolgálai közt állott: Én láttam, hogy az Isai fia Nóbba ment vala az Akhitób fiához, Akhimélek paphoz.*” 1 Sám. 22,6-9 Ezek után Saul magához hívatta a Dávidot segítő papokat és mivel szolgálai nem akartak rájuk kezet emelni ezért az Edomita Doéggal mészárosoltatta le őket. „*Akkor monda a király Doégnak: Fordulj nékik te, és rohanj a papokra. És ellenük fordula az Edomita Doég, és ő rohana a papokra. És azon a napon nyolczvanöt embert ölt meg, a kik gyołcs efödöt viselének.*” 1 Sám. 22,18 „*Akhitób fiának, Akhiméleknek egy fia azonban, a kit Abjáthárnak hívtak, elmenekült, és Dávid után futott. És megmondá Abjáthár Dávidnak, hogy megölette Saul az Úrnak papjait.*” 1 Sám. 22,20-21

Az esemény nem érte teljesen váratlanul Dávidot, mert ismerte az Edomita Doég gonosz jellemét. 1 Sám. 22,20-22 „*Dávid pedig monda Abjáthárnak: Tudtam én azt már aznap, mert ott volt az Edomita Doég, hogy bizonyosan megmondja Saulnak. Én adtam okot atyád egész házanépének halálára.*” 1 Sám. 22,22

Hogy mennyire követték Doég példáját az Edomiták?! Ezt szemlélhetjük két párhuzamos eseményen Nabukodonozor idejében és később Titus Flavius Vespasianus idejében Palesztinai - Júdeai hadjáratokor (i. sz. 67-ben).

- Nabukodonozor Júdea elleni hadjáratok

„598-ban a babiloni hadsereg azt a feladatot kapta, hogy ostromolja meg „*Júda városát*”, azaz Jeruzsálemet. Kiszlév havában (598. december 17-597. január 15.) indultak útnak Babilóniából; közben Jójákim 598-ban, Márhesván 21. napján (december 8.) meghalt, és zsenge korú fia, Jójákin (Jehojákin) lépett a trónra anyja, Nehustá gyámsága alatt. Az edomiták – és talán velük együtt mások is – dél felől támadták Júdát: „*A dél felől való városok bezároltatnak, és nem lesz, a ki megnyissa...*” (Jer 13,19)¹⁰

„Amikor Jeruzsálem elesett (Kr. e. 587), megtörtént a második deportáció, a jó szándékú Gedaljá lett Júda helytartója. Az ő szavára sokan hazatértek azok közül, akik a nehéz időkben a móabiaknál, az ammóniaknál és az edómiaknál találtak menedéket (Jer 41,14k). **Ebben az időben az edómiak nemcsak kárörömmel szemlélték Júda bukását, hanem véres bosszút is álltak a történelem folyamán elszenvedett sok vereségért. Nem ok nélkül hirdetik meg a próféták Isten ítéletét Edóm felett a Júda ellen elkövetett kegyetlen vérontásért.**”¹¹

- Titus Flavius Vespasianus palesztinai - Júdeai hadjárata

„Vespasianus sorra foglalta el a városokat (pl. Taricheát, Gamalát) -, melyek közül több már a rómaiak közeledésének hírére megadta magát (pl. Szepphorisz, Tibériás). 67 végére ismét római uralom alatt volt egész É-Palesztina. A vereségek annyira elkedvetlenítették a felkelőket, hogy Jeruzsálemben valóságos polgárháború tört ki az egymást hibáztató csoportok között. A legelszántabb hazafias felkelők magukat a ZÉLÓTA névvel illették; vezetőjük Giszhalai János volt. Ez a csoport jutott vezető szerephez Jeruzsálemben 67 végén. Róma-barát honfitársaikat elfogták, közülük többet kivégeztek. A korábbi arisztokrata főpapok helyébe sorsvetéssel megválasztották főpaprak a köznép egy tagját: Phanniászt. A zélóták **az idumeusokat is segítségül hívták, s velük együtt Jeruzsálemet rémuralom alatt tartották.**”¹² Részletek A ZSIDÓ HÁBORÚ című könyvből: „Az idumaeaiak a zelóták hívására Jeruzsálembé jönnek.” „Különbén a templomban nagyon jól tudták, hogy az idumaeaiak azonnal hajlanak majd a kérésre: mert ez a vad, féktelen nép, szüntelenül lesi a felfordulást, örül minden forradalomnak; kevés biztatásra is azonnal fegyvert ragad, és úgy rohan a harcba, mint valami ünnepre...Felharsant a zelóták és az idumaeaiak egyesült csatakiáltása, és a vihar még félelmetesebbé fokozta ezt a pokoli hangzavart. Az idumaeaiak amúgy is kegyetlen természetűek voltak, és most különösen nem kíméltek senkit, mert dühöngtek amiatt, hogy a vihar úgy meggyötörte őket; tehát irgalmatlanul mészárolták azokat, akik bezárták előttük a kapukat, és pedig azokat is, akik kegyelemért könyörögtek, azokat is, akik védekeztek, válogatás nélkül. Sokat ledöftek azok közül is, akik a törzsrokonságra emlékeztették őket, és könyörögtek, hogy legalább a közös templom kedvéért irgalmazzanak nekik. Nem volt mód a menekülésre, nem volt remény irgalomra: összeszorították őket egy tömegbe, és rakásra hulltak....A templom egész külső területén patakokban folyt a vér, és a nap 8500 halottra virradt. Az idumaeaiak dühe még most sem csillapodott; most a város ellen fordultak, kiraboltak minden házat, és mindenkit legyilkoltak, aki útjukba esett.”¹³ Miután a zsidó vezetőket Anant és Jésust (Anan után a legidősebb főpap) megölték „Haláluk után a zelóták az idumaeaiak seregeivel vállvetve megrohanták és öldögni kezdték a népet, mint valami tisztátalan baromcsordát. A közönséges embert ott vágta le, ahol a kezük ügyébe akadt; de az előkelőbbeket és a fiatalabb férfiakat előbb elfogták, megbilincseltek és bebörtönözték abban a reményben, hogy egyik – másik majd átpártol hozzájuk, ha kivégzését halogatják. De egy sem fogadta el ajánlataikat, és mind inkább a halált választotta, mintsem, hogy a haza romlására a gonosztevők pártjához csatlakozzék....Aki napközben börtönbe került, azt éjjel kivégezték; a hullákat kivitték és kidobták, hogy helyet teremtsenek más foglyoknak. A népen pedig olyan irtózat vett erőt, hogy senki sem mert meggyilkolt rokonát nyíltan siratni vagy eltemetni, hanem csak titokban, zárt ajtók mögött sírtak, és ha valaki sóhajtani akart, előbb óvatosan körülnézett, nem hallja-e meg az ellenség, mert különben a gyászoló hamarosan az áldozat sorsára jutott volna. Mikor leszállt az éjszaka maroknyi port hoztak, és a holttestre szórták; nappal csak vakmerő ember tehetett ilyesmit. 12 000 előkelő ember pusztult el így.”¹⁴ Ilyen volt az a vérfürdő, amit a zelóták az Idumeaiakkal (Edomitákkal) rendeztek Jeruzsálemben.

Amikor Jeruzsálem ostromakor Jeruzsálem nehéz, ill. szorult helyzetbe került akkor: „*Edom kegyetlen bosszúállást cselekedett Júda Házán*”. Ezék. 25,12 „*Mivelhogy örökkévaló gyűlölséget tartasz, és odaadád Izráel fiait a fegyver kezébe veszedelmők idején, az utolsó vétek idején; Ennekokáért élek én, ezt mondja az Úr Isten, hogy vérré teszek téged, és vér kergessen téged. Te nem gyűlölted a vért, a vér kergessen hát téged*” Ezék. 35,5-6 „*Égyiptom pusztasággá lészen, Edom pedig kietlen sivataggá; a Júda fiain való erőszakosságért, mert ártatlan vért ontottak azoknak földén.*” Jóel. 3,19 „*Azért ezt mondja az Úr Isten: Bizony, féltő szerelmem tüzeiben beszéltem a pogányok maradékai és egész Edom ellen, kik magoknak*

vették az én földemet örökségül teljes szívöknek örömeivel és lelkek megvetésével, hogy azt néptelenül zsákmányokká tegyék;” Ezék. 36,5 Az Edomiták testvéreik az Izraeliták ellen fordultak elárulták és mészárolták őket. „Így szól az Úr: Három bűne miatt Edomnak, sőt négy miatt, nem fordítom el, mert fegyverrel űzte saját atyjafiát, és elfojtá szívében az irgalmasságot, és haragja szüntelen tépett, és dühösködését mindvégig fentartotta.” Ámós. 1,11 „És megrémülnek a te vitézeid, oh Témán! hogy kiirtassék mindenki az Ézsau hegyéről az öldöklés által. A Jákób öcséd ellen elkövetett erőszakért szégyen borul reád, és kivágatol mindörökre! A mikor vele szembeálltál; a mikor serege idegenek rabjává lett, és idegenek törtek be kapuján és Jeruzsálemre sorsot vetettek: olyan voltál te is, mint bármelyik közülök. De ne gyönyörködjél öcsédnek napján, az ő szerencsétlenségének napján; és ne örvendj a Júda fiaain az ő veszedelmök napján, és ne kérkedjél a szorongattatás napján...A résre se állj fel menekülőit elveszíteni; és ne áruld el az ő megmaradottait a szorongattatás napján!” Abd. 1,9-12;14 Ebben a nehéz helyzetben teljesen nyilvánvalóvá vált az Edomitáknak az Izraeliták „íránt való gyűlölsége” Ezék. 35,10-11 Tele kárörvendéssel: „a mint te örültél Izráel háza örökségén azért, hogy elpusztult” Ezék. 35,15 Nem ok nélkül fordul Isten felé bírói ítéletért a Zsoltáríró: „Emlékezzél meg, Uram, az Edom fiairól, a kik azt mondták Jeruzsálem napján: Rontsátok le, rontsátok le fenékig!” Zsolt. 137,7 Ámós 1,9 –ben láthatjuk még, hogy Tírusz is kiszolgáltatta a népet az Edomitáknak. „Így szól az Úr: Három bűne miatt Tírusnak, sőt négy miatt, nem fordítom el, mert az egész rabnépet Edomnak adták át, és nem emlékeztek meg a testvéri frigről.” Ámós. 1,9 Az Edomiták mindig az igazak ellenségei voltak. Heródes Palesztina Edomita származású uralkodócsaládjának a neve, akik Kr. e. 47-től Kr. u. 79-ig ültek részben vagy teljesen az ország trónján. (Nagy) Heródes volt az, aki Krisztus születésekor életére tört és megölette a betlehemi gyerekeket. Akárcsak Heródes Antipás aki lefejeztette Jánost és ítéletet hozott Jézus perében. I. Heródes Agrippa megölette Jakabot és börtönbe vetette Pétert. II. Heródes Agrippa előtt jelent meg Pál kihallgatáson.

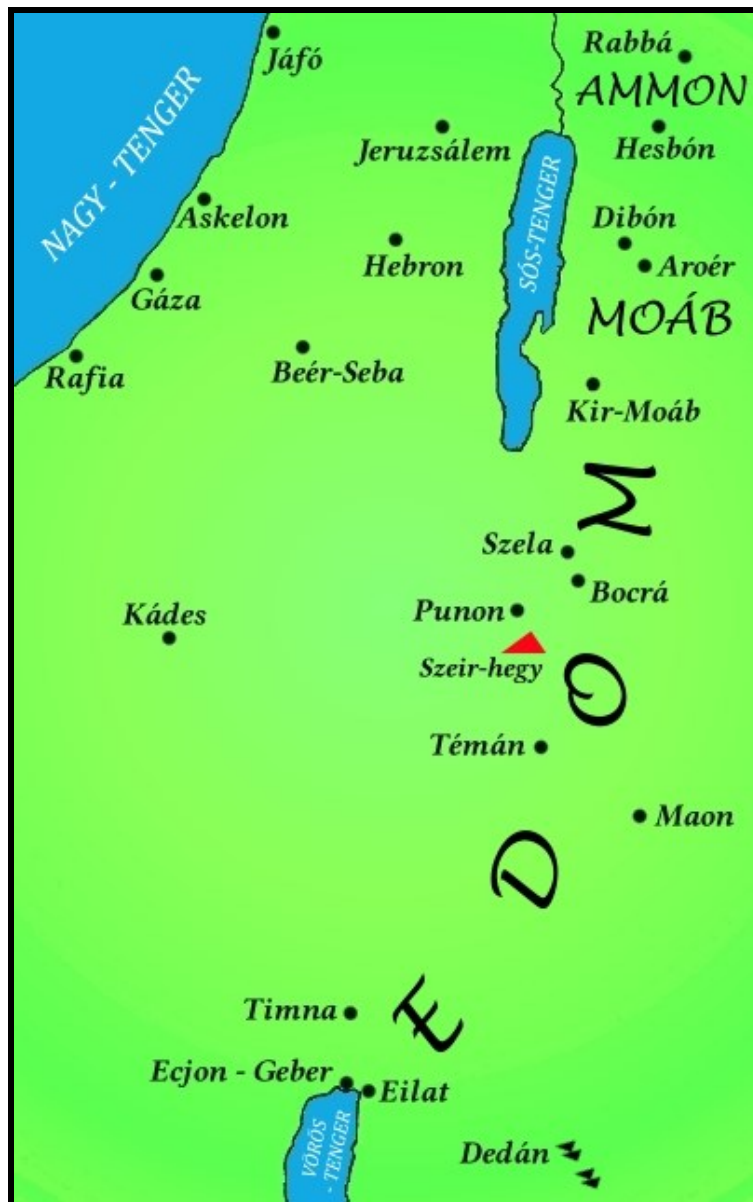
A Jeruzsálem elleni babiloni hadjárat idején a babilóniaiak oldalán Edómi segédc csapatok is részt vettek. De a Babilóni hadjárat Edom ellen is irányult, mert Isten fenyítőeszköze volt többek között Edóm felett is. „Halljátok meg azért az Úr tervét, a melyet tervezett Edom felől, és az ő gondolatait, a melyeket gondolt Témán polgárai felől. Bizony elhurczolják őket, a juhnyáj kicsinyeit, bizony szörnyűködik rajtok a saját legelőjök.” Jer. 49,20 „Ímé, eljönnek a napok, azt mondja az Úr, és megfenyíték minden körülméletlenekkel együtt: Égyiptomot és Júdát, Edomot és az Ammon fiait, Moábot és mindazokat, a kik nyírott üstökűek és a pusztában laknak; mert mindez a nemzet körülméletlen, és Izráelnek egész háza is körülméletlen szívű.” Jer. 9,25-26 „Így szól az Úr nékem: Csinálj magadnak köteleket, és jármot és vedd azokat a nyakadba. És küldd azokat Edom királyához... És most én odaadom mind e földeket Nabukodonozornak, a babiloni királynak,” Jer. 27,2-3;6 A Babiloni király úgy jött Edomra mint a „saskeselyű” amely messziről lecsap a zsákmányára. „Az ő romlásuk zajától megrendült a föld, az ő kiáltásuk szava elhallatszik a veres tengerig. Ímé, feljő mint saskeselyű, és repül és szárnyait szétterjeszti Boczrán: és Edom vitézeinek szíve olyan lesz az napon, mint a vajudó asszony szíve.” Jer. 49,21-22 (Ezék. 17,2-3;12; Dán. 4,30;5 Móz 28,49; Dán 7,4; Hós 8,1) Ezért szólt az Isteni figyelmeztetés az Edomitáknak: „Fussatok, forduljatok, rejtőzzetek el mélyen Dédán lakosai, mert Ézsau veszedelmét hozom ő reá az ő megfenyítettésének idején.” Jer. 49,8 De Isten nemcsak Nabukodonozor által fenyítette az Edomitákat hanem saját népét az Izraelitákat is felhasználta ehhez. „Azért, így szól az Úr Isten, kinyújtom az én kezemet Edomra, és kivágok belőle embert és barmot, és teszem őt pusztasággá Temántól fogva, és Dédánig fegyver miatt hulljanak el. És bosszúmat állom Edomon népemnek, Izráelnek keze által és cselekszenek Edommal az én búsulásom és haragom szerint, s megismerik bosszúállásomat, ezt mondja az Úr Isten.” Ezék. 25,13-14

Sőt az Úr előre kijelentette, hogy az Edomiták gonoszságait, álnokságait, nyilvánvalóvá teszi. „Bizony én mezítelenné teszem Ézsaut, titkait kijelentem, és el nem rejtőzhetik, magva elpusztul, és atyjafiai és szomszédai sem lesznek.” Jer. 49,10 „meglátogatja a te álnokságodat, Edom leánya fölfedi a te bűneidet.” Siral. 4,21-22 Az Edomitákat említi Dán. 11,41 mint a végső idők népét ezzel összhangban Jer. 49,17-18 szerint ők a végítélet népei, akikre rettenetes ítélet vár. „És pusztasággá lesz **Edom**, a ki csak átmegy rajta elálmélkodik, és sziszegget egész veresége felett. A mint Sodomának és Gomorának és az ő szomszédainak elsüllyedésekor volt, azt mondja az Úr, ott sem lakik több ember, és benne emberek fia nem tartózkodik.” Jer. 49,17-18 Ott találjuk Edomot az Isten ellen lázadók között, akik elvesznek Ezék. 32,29-ben. Edom megjelenik Zsolt. 83,6-7-ben is olyan más népekkel együtt, akik Isten és népe ellen szövetséget kötöttek. Az Edomiták is részesülnek a hét csapásból, a harag poharából (Jer. 25, 17;20-21). Legvégül pedig szembe kell néznie Edomnak azzal a haragvó Istennel Krisztus 2. eljövetelkor „akinek tekintete elől eltűnnek a föld és az ég” Jel. 20,11 „Elporhad az ég minden serege, és az ég mint írás egybehajtatik, és minden serege lehull, miként lehull a szőlő levele és a fügefáról a hervadó lomb. Mert megrészegült fegyverem az égben, és imé leszáll Edomra, átkom népére, ítéletre. ...Mert bosszúállás napja ez az Úrnak, a megfizetés esztendeje Sionnak ügyéért.” Ésa. 34,4-5; 8 „Monda ugyanis: Az Úr a Sinai hegyről jött, és **Szeirből** támadt fel nekik; Párán hegyéről ragyogott elő, tízezer szent közül jelent meg, jobbjá felől tüzes törvény vala számukra.” 5 Móz. 33,2 „Isten a **Témán** felől jön, és a Szent a Párán hegyéről. Szela. Dicsősége elborítja az egeket, és dicséretével megtelik a föld.” Hab. 3,3 „Uram, mikor **Szeirből** kijövel, Mikor lépdelél **Edom** mezejéről: Megrendült a föld, csepegett az ég, A föllegek is víztől áradának. A hegyek megrendültek az Úrnak orczája előtt, Még ez a Sinai is, az Úrnak, az Izráel Istenének színe előtt.” Bir. 5,4-5

A szörnyű vérontást szemlélteti Ésa 63,1-3 amellyel a jelképes Edomitáknak is szembe kell nézniük: „**Ki ez, ki jó Edomból, veres ruhákban Boczrából**, a ki ékes öltözetében, ereje sokaságában büszke? Én, a ki igazságban szólok, elégséges vagyok a megtartásra. Miért veres öltözeted, és ruháid, mint a bornyomó ruhái? A sajtót egyedül tapostam, és a népek közül nem volt velem senki, és megtapodtam őket búsulásomban, és széttapostam őket haragomban: így fecscsent vérök ruháimra, és egész öltözetemet bekevertem.” Ésa. 63,1-3 „Az Úr fegyvere telve vérrel, megrakva kövérrel, bárányoknak és bakoknak vérével, a kosoknak vesekövéreivel; **mert áldozatja lesz az Úrnak Boczrában, és nagy öldöklés Edom földén.**” Ésa. 34,6

Kit vagy kiket jelképez tehát Edom? Azokat az embereket szimbolizálja, akik elárulják az igazakat. A vallásos embereket, népeket, „akik zsidóknak mondják magukat, de nem azok” Jel. 3,9 Ezt, hogy jobban megértsük, nézzük meg Jákób és Ézsau kapcsolatát. Mint Izsák törvényes gyermekei, Jákób és Ézsau is törvényes testvérek voltak. Törvény szerint tehát volt közük egymáshoz, de jellemükben semmi hasonlóság nem volt. Míg Jákób Istent képviselte és Róla tett bizonyosságot, addig Ézsau éppen az ellenkezőjét, a Sátáni jellemet valósította meg életében. Ugyanez a kapcsolat jellemzi a ma élő igaz és hamis vallásos embereket, akik törvény szerint ugyanúgy egyek elveikben részben vagy teljes mértékben, de jellemükben eltérnek egymástól. Az Edomiták tartozhattak az Isten gyülekezetéhez, feltételesen (5 Mózes 23,8). Az Edomiták közvetlen szomszédai voltak az izráelitáknak, ezen belül is a júdabelieknek.

A jelképes Nabukodonozornak Rómának az árulók, vagyis a jelképes Edomiták olyan szolgálatot tehetnek, mint a korabeli papságnak Júdás, aki Krisztust elérulta. Júdás aljas szolgálata után azonban nem törődtek sorsával, gonosz cselekedetéért mélyen megvetették. Az álkeresztények az igazi keresztények ellen fognak fordulni akkor, amikor eljön a megpróbáltatás minden keresztényre úgy, mint »Jeruzsálem ostromakor«. Ekkor az odáig elszenvedett „vereségekért” bosszút állnak majd. Előtte az igazak érveit, cselekedeteit nem tudták igazán megcáfolni az áruló ál keresztények. Az igazak tiszta bizonyágtévése sértette őket. A szorult helyzetben viszont kihasználják testvéreik kiszolgáltatottságát, és ellenük támadva elárulják, börtönbe juttatják vagy megöletik őket. Akik nagyobb világosságban részesültek, de nem jártak a világosságuk szerint azok lesznek a legádázabb ellenségei az igazságnak és annak követőinek. Krisztus 2. eljövetelekor az árulóknak, azoknak „*akik őt által szegezték*” Jel. 1,7 már csak Isten ítélete marad. És ki fog bánkódni Edom pusztulásán? „*Így szól az Úr Isten: Az egész föld örömeire pusztulást hozok rád. A mint te örültél Izráel háza örökségén azért, hogy elpusztult, úgy cselekszem veled; pusztává légy Seir hegye és mind egészen Edom, és megtudják, hogy én vagyok az Úr!*” Ezék. 35,14-15

Edom (Rajz: SG)

© Sipos Gábor

Idézetek jegyzéke

-
- ¹ Bibliai Nevek és Fogalmak (virtuális – Hóreusok)
 - ² Bibliai Nevek és Fogalmak (virtuális – Széir)
 - ³ Bibliai Nevek és Fogalmak (virtuális – Ézsau)
 - ⁴ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Edóm)
 - ⁵ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Edóm)
 - ⁶ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Edómiak)
 - ⁷ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Edómiak)
 - ⁸ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Edómiak)
 - ⁹ Bibliai Nevek és Fogalmak (virtuális – Doég)
 - ¹⁰ Bibliai atlasz Szent Pál Akadémia 2004. 124. o.
 - ¹¹ Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Edómiak)
 - ¹² Keresztyén Bibliai Lexikon (virtuális – Zsidó háború)
 - ¹³ Josephus Flavius: A ZSIDÓ HÁBORÚ Talentum Kiadó 1999 329-330; 338-339. o.
 - ¹⁴ Josephus Flavius: A ZSIDÓ HÁBORÚ Talentum Kiadó 1999 340-341. o.